

1 Възможно ли е доказателствата да бъдат събирани чрез видеоконференция при участието на съд в молещата държава-членка или директно от съд на тази държава-членка? Ако да, какви са съответните национални процедури или закони, които се прилагат?

Да, доказателства могат да бъдат събирани и по двата начина. Процедурите се разработват ad hoc. Българското законодателство не съдържа разпоредби относно видеоконференциите, но не ги и забранява. Исканията за събиране на доказателства, вкл. и видеоконференция, се отправят до районния съд, в чийто район ще се извършва събирането (чл. 617, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс от 2008 г.). Компетентен да разреши непосредственото събиране на доказателства в Република България е окръжният съд, в чийто район ще се извършва непосредственото събиране (чл. 617, ал. 2 от Гражданския процесуален кодекс от 2008 г.). Съответното намиране на компетентния съд става посредством системата за търсене, налична в европейския портал за електронно правосъдие/европейския съдебен атлас. Искането трябва да съдържа данни, като името и адреса на страните в производството, характера и предмета на делото, описание на снемането на показания, което ще се извърши и др. Формулярите, които трябва да се използват, са следните: Формуляр А: искане за снемане на показания (съгласно членове 10 — 12); Формуляр И: искане за пряко снемане на показания (съгласно чл. 17). Република България не поддържа и не е сключвала международни договори и споразумения с други държави членки на ЕС, които да предвиждат улесняване на събирането на доказателства и които да са съвместими с Регламент 1206/2001 на ЕС. Регламентът 1206/2001 г на ЕС е с приоритетно приложение спрямо сключените от Република България договори с други държави членки в частта им, касаеща събирането на доказателства по граждански и търговски дела.

2 Има ли ограничения относно вида на лицата, които могат да се изслушват чрез видеоконференция - става ли например въпрос само за свидетели или по този начин могат да бъдат изслушани и други като вещи лица и страни?

Не, няма ограничения. Българският Гражданско-процесуален кодекс, за разлика от Наказателния процесуален кодекс, не съдържа конкретни разпоредби за събиране на доказателства чрез видеоконференция така, че преценката кои лица да се изслушат по този начин е на съответния съд, в чийто район ще се извършва събирането на доказателства /чл. 617, ал. 1 и ал. 2 от Гражданския процесуален кодекс/. Съгласно ГПК, могат да бъдат изслушани както свидетели, така и вещи лица, и самите страни по делото. В случай на изслушване на непълнолетен се изисква това да стане в присъствието на неговия законен представител, а при разпит на дете ограничения има за възрастта му - над 10 години /чл. 15 от Закон за закрила на детето/.

3 Какви ограничения, ако има такива, съществуват относно вида на доказателствата, които могат да се събират чрез видеоконференция?

Не, няма ограничавачи разпоредби. Ако молещият или замоленият съд няма достъп до видеоконферентно оборудване, такова може да бъде осигурено на съдилищата по силата на споразумение.

4 Има ли ограничения относно това къде трябва да бъде изслушано лицето чрез видеоконференция - трябва ли например това да стане в съда?

Изслушване на лицата обикновено става в сградата на съответния съд, съгласно чл. 163, ал. 1 от ГПК. При наличие на важни причини разпитът може да се проведе и извън съда при осигурено техническо оборудване за събиране на доказателства чрез видеоконференция с призоваване и на страните по делото.

5 Разрешен ли е записът на изслушанията чрез видеоконференция и ако е така, има ли на разположение необходимата апаратура за това?

Изслушване чрез видеоконферентна връзка може да стане само със съгласие на страните /чл. 148 от ГПК/. Само екипът, осъществяващ видеоконференцията, има право да направи запис на изслушването. Преценката за запис на изслушването чрез видеоконференция е на съответния съд, в чийто район е изслушването. Изслушване може да бъде записано с помощта на аудио оборудван запис. Такъв аудио запис се съхранява на носител на данни, който е част от материалите по делото.

6 На какъв език трябва да се извърши изслушването: а/ когато исканията са направени в съответствие с членове 10 до 12 и б/ когато има директно събиране на доказателства в съответствие с чл. 17 ?

Всички български съдилища извършват изслушването на официалния си език /български език/, като се осигурява преводач, ако е необходимо. При искания в съответствие с чл. 10 до чл. 12 така нареченото непряко снемане на показания от замоления съд - ползва се езика на замоления съд. При искания в съответствие с чл. 17 така нареченото пряко снемане на показания - в зависимост от условията, определени от компетентния окръжен съд се ползва езикът на молещия съд.

7 Ако са нужни устни преводачи, кой отговаря за тяхното осигуряване и при двата вида изслушване и къде трябва да се намират те?

Българското законодателство няма разпоредби по този въпрос. Преводачи се осигуряват ad hoc като: Молещият съд осигурява присъствието на преводач за лицето, подлежащо на разпит, ако това е необходимо. В искането молещият съд посочва кой език ще се ползва и уведомява замоления съд. Молещият и замоленият съд могат, ако е целесъобразно, да отправят искане производството да се проведе изцяло или частично на чужд език. По искане на молещата държава-членка или на лицето, подлежащо на разпит, замолената държава-членка осигурява присъствието на преводач, ако това е необходимо.

8 Каква процедура се прилага при подготовката на изслушването и за уведомяването на подлежащото на изслушване лице за времето и мястото?

Колко време се предоставя при подготовката на датата на изслушване, за да се даде възможност на лицето да получи достатъчно информация? Българският закон няма специфични разпоредби по този въпрос, но следва да се приложат общите правила за провеждане на съдебни заседания и призоваване на свидетели, страни и вещи лица по ГПК. Уведомяването на лицата трябва да е в достатъчно дълъг срок предварително, който да е най-малко седем дни преди датата, на която съдебното заседание е трябвало да се състои /чл. 56, ал. 3 от ГПК/. Процедурата за провеждане на разпит чрез видеоконференция се организира в съответствие с правото на замолената държава.

9 Какви разходи се полагат при използване на видеоконференцията и как трябва да бъдат заплатени?

Българският съд не присъжда такси за видеоконференция. Молещият съд осигурява възстановяването на хонорарите, изплатени на вещи лица и преводачите, както и разходите, свързани с организирането на видеоконферентната връзка. При искане на замоления съд молещият съд следва да осигури възстановяването на разходите, произтекли от използването на видеоконферентното оборудване.

10 Какви изисквания, ако има такива съществуват като гаранция за това, че лицето, което е директно изслушвано от молещия съд, е било уведомено, че това ще стане на доброволна основа?

В българския процесуален закон няма изрични разпоредби по този въпрос. Принципно искания за пряко снемане на показания, съгласно чл. 17 от Регламент 1206/2001 на ЕС могат да се изпълнят само на доброволна основа, без принудителни мерки. Българският съд в началото на изслушването на свидетел разяснява неговите процесуални права и задължения, когато не се представлява от адвокат. Свидетелят, подлежащ на разпит, има право да откаже да свидетелства по правилата на чл. 166 от ГПК.

11 Каква процедура съществува при проверка на самоличността на лицето, което ще бъде изслушано?

Прилага се правото на замолената държава. Съгласно чл. 170 от ГПК, ако се разпитва лице като свидетел или вещо лице, се сема неговата самоличност чрез личен документ за идентификация, изсяняват се данни за негова заинтересованост от делото и му се напомня отговорността пред закона в случай на лъжесвидетелстване /чл. 290 от НПК/.

12 Какви изисквания за полагане на клетва се прилагат и каква информация е необходима от молещия съд, когато се изисква клетва при директно събиране на доказателства в съответствие с чл. 17?

При пряко снемане на показания, съгласно чл. 17 от молещ български съд се прилага чл. 170, ал. 2 от ГПК и разпитвания свидетел или вещо лице обещава да каже истината на зададените му въпроси, като се предупреждава за наказателната отговорност, която носи за лъжесвидетелстване или даване невярно експертно заключение /чл. 290 и чл. 291 от НПК/.

13 Какви мерки се вземат, за да се гарантира, че на мястото на видеоконференцията или лице за контакт, с което молещият съд може да осъществи връзка и лице, което е на разположение в деня на изслушването като оператор на апаратурата за видеоконференция, както и за отстраняване на евентуални технически проблеми?

В българските съдилища има "системен администратор" - лице със задължителни компютърни умения, което може да участва в организацията на видеоконференцията със съответните отговорности. При технически проблеми той контактува със съответния съд и урежда безпроблемното изслушването на лицата с видеоконференция.

14 Каква допълнителна информация се изисква от молещия съд, ако изобщо се изисква такава?

Възможно е да се поиска допълнителна техническа информация във връзка с установяване на видеоконферентната връзка между молещия и замоления съд.

Последна актуализация: 14/02/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.